

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/618/2014/Pan..

A Független Rendészeti Panasztestület

154/2015. (IV. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. szeptember 22-én előterjesztett **panaszát** a 2015. április 30-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a H. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos panaszbeadványában a 2014. szeptember 14-én 22 óra 50 perckor vele szemben foganatosított igazoltatást és ruházatátvizsgálást kifogásolta. A panaszos előadta, hogy a fenti időben hazafelé ment a T. utcán egy esernyővel és két nagy szatyorral. A panaszos a K. utca sarkán letette a dolgait és rágyújtott. Ekkor elhaladt mellette egy rendőrautó, ami megfordult és a saroknál megállt. Két férfi és egy nő szállít ki belőle, a nő megkérdezte a panaszost, hogy mit csinál, amire a panaszos közölte, hogy cigarettázik. A rendőrnő elkérte a panaszos személyi igazolványát, majd megkérdezte tőle, hogy honnan jön és merre tart. A panaszos elmondta, hogy a R. utca sarki boltból jön, ami 22 óráig van nyitva. Ezt követően a csomagja felől érdeklődtek. (A panaszos egyik csomagja az Aldi áruházból és a sarki boltból volt, a másik pedig a hulladékártató edényből.) Ez utóbbit nem szívesen közölte velük, csak utóbb következtek erre a rendőrök.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

A rendőrnő ezt követően azt kérdezte tőle, hogy miért erre fele jön a R. utca felől. A panaszos ezen a kérdésen nagyon meglepődött, és mivel ez az őt természetes volt számára, hirtelen nem is tudott válaszolni. Már nem tudja, hogy mit felelt, de valószínűleg nem volt megfelelő, mert a felszólították, hogy pakoljon ki mindent a zsebéből, mert át fogják vizsgálni a ruházatát. A panaszos kipakolt mindent, majd tenyérrel neki támaszkodott a falnak. A rendőr rászólt, hogy kifordított tenyérrel támaszkodjon, ennek eleget tett. Ezután szólt, hogy távolabb álljon a faltól a panaszos, ezért a panaszos hátrébb lépett, majd szólt, hogy nagyobb terpeszben álljon, és egyúttal kifelé rugdosta a lábával a panaszos minkét cipős lábfejét.

Ezután a rendőr végigtapogatta a panaszos ruházatát a gallértól a zokniig, közben pár másodpercig közepes erővel a fal felé nyomta a panaszost. Amikor a panaszos nadrágját vizsgálta, külön-külön mindkét térdébe nyomásszerűen beletérdelt hátulról. Amikor végzett a rendőrnő ismét megkérdezte, hogy miért erre jött a panaszos a R. utcától. A panaszos azt felelte, hogy világéletében a J. A. utcán járt vásárolni (ez a T. utcával párhuzamos), de tavaly megbüntették ott, ezért jár most a T. utcán.

Ezután visszaadták a személyi igazolványát, majd az egyik rendőr közölte, hogy „minden jót” és beszálltak az autóba. Miután a panaszos elindult, ők is elindultak.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

II.

A rendőrség a panasz kivizsgálása érdekében az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre

1) M. I. r. törm. 2014. december 5-én kelt jelentésében előadta, hogy 2014. szeptember 14-én körzeti megbízotti szolgálatot látott el V. I. A. r. ftzls.-sal és H. Z. r.tzls.-sal, amely gépkocsizó járőrszolgálatot teljesítettek.

A közterületi ellenőrzés során 22 óra 40 perckor egy sötét ruházatú személyre lett figyelmes, aki a T. utca és K. utca sarkán található virágüzlet bejáratánál állt és egy megpakolt táska volt az egyik kezében. Ez azért is volt szokatlan mert ekkora már az egész városban megszűnt a közlekedés, nem tartózkodtak már az emberek közterületen, az utcán sem gyalogos, sem gépjárműforgalom nem volt, esett az eső, az által észlelt személy pedig az üzlet bejáratánál állt az esőben, ahol elég sötét volt.

Tekintettel a személy viselkedésére bűnmegelőzési célból a személyt gyalogosan egyenruhában megközelítve, a kollégák biztosítása mellett igazoltatás alá vontam, melynek során a tisztelgést és napszaknak megfelelő köszönést és megfelelő megszólítást követően közölte a nevét, jelvéyszámát, továbbá közölte a személlyel, hogy bűnmegelőzési célból igazoltatás alá vonja és igazolja magát. A felszólítást követően a személy nem felelt, viszont lassú mozgássorozatokkal elkezdett a zsebeiben keresgélni, majd rövidesen igazolta magát. Ezt követően a panaszos adatait ellenőrizte a r. törm. a személynyilvántartó és körözési nyilvántartó rendszerben, mely során megállapítást nyert, hogy körözésben nem szerepelt.

Mivel a személy az intézkedés során eddigre még mindig nem szólalt meg és a r. törm. meg akart győződni arról, hogy időben és térben orientált, ezért megkérdezte, hogy tart-e valahová. A panaszos elmondta, hogy hazafelé tart a H. város, D. Gy. útja 79. szám alá, csak megállt egy kicsit. A rendőr megkérdezte, hogy honnan jön, aki erre egy boltot említett, de vasárnap

lévén az említett bolt már több órája zárva tartott. Ezt követően megkérdezte a r. törm., hogy a táskában lévő élelmiszer honnan van, a saját tulajdonát képezi-e, mire a személyt azt válaszolta, hogy a szemeteskukában voltak kidobva, de azt nem tudta megmondani, hogy pontosan hol találta azokat.

A táskából kilátszó többféle hidegétel láthatóan ép és tiszta csomagolásban voltak. A r. tróm. tájékoztatta a panaszost, hogy ruházat- és csomagátvizsgálást fognak végrehajtani vele szemben, mivel gyanú merült fel, hogy a nála lévő dolgok szabálysértésből vagy bűncselekményből származhatnak. Az intézkedés alá vont a közölteket tudomásul véve a csomagot lerakta maga mellé a földre és bemutatta annak tartalmát. A táskában megközelítőleg 10 különböző hidegétel, többek között joghurtok voltak, melyeknek ellenőrizve szavatossági idejét megállapította, hogy mindegyik terméknek lejárt a szavatossági ideje.

Ezt követően a ftzls. a személyen elvégezte a ruházatátvizsgálást, melynek során felkérte a személyt, hogy a ruházatából pakoljon ki, aminek a személy eleget tett. Ezután a r. ftzls. az együttműködő magatartást tanúsító panaszoson elvégezte a ruházatátvizsgálást, oly módon, hogy a személyt felkérte, hogy forduljon neki háttal és támassza meg a falat, majd alaposan és szakszerűen elvégezte a ruházatátvizsgálást, melynek során nem került elő a személy ruházatából jogsértésre utaló vagy közbiztonságra veszélyes eszköz.

Tekintettel arra, hogy a személynél megtalált dolgok esetén nem merült fel, hogy azok szabálysértésből vagy bűncselekményből származnának, továbbá a személy furcsa viselkedése ellenére térben és időben orientált volt, ezért a fentiekén kívül további intézkedés nem vált szükségessé, az intézkedést befejezték. Ezt közölte a r. törm. a panaszossal, illetve felhívta a figyelmét, hogy az intézkedéssel szemben a rendőrségen panaszt tehet az intézkedéstől számított 30 napon belül, illetve a Független Rendészeti Panasztestületnél az intézkedéstől számított 20 napon belül.

Ezután a személytől elköszönve beültek a gépkocsiba, majd folytatták a közterületi járőrszolgálatot.

2) V.I.A. r. ftzls. 2014. december 7-én kelt jelentésében a r. törm-mel azonos módon adta elő a történetet, a kérdések kapcsán előadta, hogy a panaszos a szokatlan, beszéd nélküli viselkedése miatt (mert szótlanul állt legalább 2 percig velük szemben) a r. törm. megkérdezte, hogy mi az úti célja. Erre azért volt szükség, hogy megállapítsák, hogy a személynek esetleg van-e valamilyen problémája, vagy netán valamilyen segítségre van-e szüksége. A panaszos a feltett kérdésre közölte, hogy a lakásába indult, csak megállt pihenni.

További kérdésre elmondta, hogy egy boltból jött, de vasárnap lévén az általa említett bolt már órák óta zárva volt. Továbbá a r. törm. megkérdezte, hogy a táskában lévő élelmiszert honnan szerezte, és az kinek a tulajdonát képezi. Az igazoltatás alá vont személy, a feltett kérdésre azt válaszolta, hogy egy szemeteskukában találta, de nem tudta megmondani, hogy hol.

Nevezett személy táskájában bontatlan, tiszta csomagolásban többféle élelmiszer volt. Ezek után a r. törm. felhívta a figyelmét az intézkedés alá vont személynek, hogy a csomagját és a ruházatát átfogjuk vizsgálni, mert gyanú merült fel, arra vonatkozóan, hogy a táskájában lévő élelmiszerek szabálysértésből vagy bűncselekményből származhatnak. A panaszos a tájékoztatást tudomásul vette, majd a csomagot lerakta a járdára és egyenként bemutatta az

élelmiszereket. A csomagban kb. 10 db. lejárt szavatosságú élelmiszert találtunk.

Ezután r. ftzls. ruházatátvizsgálást hajtott végre, mely során közölte az intézkedés alá vont személlyel, hogy a ruházatából pakoljon ki, melynek eleget tett.

Ezt követően megkérte a panaszost, hogy forduljon háttal és támassza meg a falat, majd ezek után a panaszos ruházatát átvizsgáltam, mely során kényszerítő eszközt nem alkalmazott a r. ftzls. A ruházatátvizsgálás nem szeméremérsítő módon történt. A ruházatátvizsgálás során az intézkedés alá vont személy ruházatából jogsértésre utaló vagy közbiztonságra veszélyes eszköz nem került feltalálásra.

Ezek után közölték velem, hogy nem állapítottak meg semmilyen jogsértést, ezért velem szemben az intézkedést befejezték. Valamint tájékoztatták, a panasztételi lehetőségeiről.

3) H. Z. r. zls. 2012. december 7-én kelt jelentésében a másik két rendőrrel azonos módon adta elő a történeteket, ezért a jelentés részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) és a szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, a VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, továbbá a II. cikkben rögzített emberi méltósághoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként az vizsgálta, hogy az adott körülmények között a rendőrök a panaszost indokoltan vonták-e intézkedés alá.

A Testület az események értékelése kapcsán utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A fenti rendelkezést a Szolgálati Szabályzat 8-9. §-a az alábbiakkal egészíti ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben –

helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha *a)* ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy *b)* intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és - amennyiben ez az eljárás lefolytatásának jogszabályi feltétele - rendelkezik a tevékenység ellátáshoz, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

A fent hivatkozott rendelkezések alkalmazhatósága szempontjából a következők említése szükséges.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A rendőri jelentésben az intézkedő járőr előadta, hogy a panaszos a kihalt utcán, vasárnap a késői órákban az esőben két nagy szatyorral egy félreeső helyen állt.

A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy a panaszos magatartását akként értékelték, hogy esetleg valamilyen jogsértés miatt kerüli látható helyeket vagy esetlegesen segítségre szorul.

A Testület álláspontja szerint a panaszos magatartása valóban megalapozhatta annak a gyanúját, hogy a panaszos megpróbálja elkerülni a személyekkel való találkozást esetlegesen valamilyen bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése miatt, vagy mert olyan tárgyat tart magánál, amely szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetéséből származhat, illetve esetleg valamilyen okból segítségre szorul (p. zavart és orvosi ellátásra szorul).

A fenti esemény kapcsán a Testület álláspontja szerint az Rtv. fent idézett 13. §-a, illetve a Szolgálati Szabályzat 9. §-a alapján fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége az esetleges szabálysértés vagy bűncselekmény megelőzése, illetve felderítése érdekében, illetve annak érdekében, hogy meggyőződjenek arról, hogy nincs-e szüksége biztonsági intézkedést foganatosítani.

2) Ezt követően a Testület vizsgálta az igazoltatás és a ruházatátvizsgálás jogszerűségét.

a) A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy az intézkedő rendőrök a panaszost, „gyanús” viselkedése miatt, személyazonosságának igazolására szólították fel. A panaszos a felszólításnak a személyigazolványa átadásával eleget tett. Ezt követően a panaszos adatait a körözési rendszerben ellenőrizték, amiben nem szerepelt. A panaszos azt állította, hogy boltból jön, noha az a vasárnapra tekintettel már rég zárva volt. (A panaszos a beadványában az Aldi üzletét jelölte meg, amely a www.aldi.hu honlap szerint 20 órakor zár vasárnap, illetve a R. utca sarkán lévő boltot, amelynek nyitvatartási idejét a Testület nem tudta

ellenőrizni, mivel nem volt ezzel kapcsolatban fellelhető adat, illetve StreetView alkalmazáson a nyitvatartási idő nem olvasható.)

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímré, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

A Testület álláspontja szerint a fentiekben részletezett okok miatt fenn állt az intézkedő járőrök intézkedési kötelezettsége, így a jogszerűen kezdtek intézkedést a panaszossal szemben, amely intézkedés a jelen esetben a személyazonosság megállapítása érdekében a panaszos igazoltatása volt, különös figyelemmel arra, hogy a panaszossal szembeni gyanút az általa adott válaszok a későbbiekben sem gyengítették a kezdeti gyanút (pl. állítása szerint boltból jött, ami a rendőrök tudomása szerint már rég zárva volt, illetve kezdetben nem tudta megmondani, hogy miért nem a rövidebb utat választotta a lakása felé).

b) Az Rtv. fent idézett szakaszának (6) bekezdése értelmében a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008 (OT 10.) ORFK utasítás 6.4 pontja tartalmazza a ruházatátvizsgálás végrehajtásának szabályait. Eszerint a legegyszerűbb az intézkedés alá vontat a falnak támaszkodva átvizsgálni. Az átvizsgálás során a ruházatot végig simítva kell ellenőrizni, főleg azon területeknek kiemelt figyelmet szentelve, ami a leggyakoribb elrejtési terület a testen. A rendőrnek először az intézkedés alá vont által közvetlenül elérhető testzónát kell átvizsgálnia.

A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy az intézkedés oka egyértelműen a panaszos szokatlan viselkedése (késői órákban, félrehúzódva az esőben álldogált) és a nála lévő táskák voltak, amelyekben tisztának tűnő élelmiszerek voltak, noha a panaszos azt állította, hogy a szemetesből származnak. Emiatt az ellentmondás miatt először a csomagokat, majd a ruházatát is átvizsgálták a rendőrök, ami során nem került elő olyan eszköz ami a közbiztonságra veszélyes lett volna, vagy amelynél felmerült annak a gyanúja, hogy az bűncselekményből vagy szabálysértésből származna.

A 29. § (6) bekezdésben megjelölt körülmények – bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének az intézkedéshez szüksége mértékű gyanúja – fennálltak a panaszos kapcsán. A panaszos és a rendőrök által előadott végrehajtási mód pedig megfelelt a az ORFK utasítás rendelkezéseinek.

A fentiek miatt a Testület álláspontja szerint az igazoltatásra és a ruházat-, csomagátvizsgálásra jogszerűen került sor, ezzel kapcsolatban nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez és az emberi méltósághoz való joga.

IV.

A Testület megállapítása szerint az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában jártak el a panaszossal szemben és vonták a panaszost intézkedés alá, ezért nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Az igazoltatás miatt nem sérült a személyes adatok védelméhez fűződő joga, az átvizsgálás pedig nem sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát, mivel azokra arra indokoltan, megfelelő jogalap birtokában került sor.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZÜLET